

Republica Moldova**CURTEA DE CONTURI****HOTĂRÎRE** Nr. 14
din 12.06.1998**privind rezultatele controlului asupra activității
economico-financiare a Asociației de producție "Aroma"**

Publicat : 06.08.1998 în Monitorul Oficial Nr. 72-73

Curtea de Conturi a Republicii Moldova, în prezența directorului Asociației de producție "Aroma" dl S.Leva, directorului-adjunct pe finanțe și audit dna E.Lupan, directorului-adjunct pe comerț dl A.Moldovan, contabilului-șef dna V.Căpățină, șefului serviciului juridic dl N.Tarasenco, viceministrului agriculturii și industriei prelucrătoare dl C.Olaru, fostului șef al Direcției administrării și evidenței proprietății de stat a Ministerului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat dl Ș.Grebencea, a examinat materialele controlului asupra activității economico-financiare a Asociației de producție "Aroma" în perioada anilor 1996-1997 și

a c o n s t a t a t :

Constituirea și înregistrarea Întreprinderii de Stat Asociația de producție "Aroma" s-a efectuat cu unele încălcări ale legislației în vigoare. Încălcând prevederile Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, Legii cu privire la întreprinderea de stat, Ministerul Agriculturii și Alimentației a aprobat în anul 1995, iar Camera Înregistrării de Stat a înregistrat întreprinderea cu denumirea de asociație, cu toate că în cazul respectiv este vorba nu de o asociație de întreprinderi, ci de o singură întreprindere. Denumirea întreprinderii nu corespunde formei organizatorico-juridice (întreprindere de stat).

AP "Aroma", în rezultatul măsurilor întreprinse, a majorat volumul producției livrate în anul 1997 față de anul 1995 cu 48,7 la sută, beneficiul - cu 72 la sută și rentabilitatea - cu 22,7 la sută; în perioada supusă controlului a reușit să achite datoriile curente față de bugetul de stat și Fondul Social, să reducă tranzacțiile de barter pînă la 7,6 la sută.

Totodată, întreprinderea n-a reușit să achite pe deplin datoriile "înghețate" în baza Acordului-memorandum, încheiat în anul 1995 cu Consiliul Creditorilor de Stat. Din suma totală a acestor datorii în mărime de 9,3 mil. lei la momentul încheierii controlului mai rămîneau neachitați 4,2 mil. lei. Din acest motiv termenul valabilității Acordului-memorandum a fost prolongat pînă în luna decembrie 1999. În anii 1996-1997 n-au fost întreprinse toate măsurile posibile pentru lichidarea datoriilor debitoare cu termenul de achitare de peste 90 zile, care la momentul încheierii

controlului alcătuiau 2,0 mil. lei, inclusiv 0,7 mil. lei - datorii cu termenul expirat, formate încă în anul 1994. Astfel, una din condițiile Acordului-memorandum n-a fost îndeplinită.

Activitatea juridică a întreprinderii este organizată insuficient.

Contractele încheiate cu furnizorii și cumpărătorii nu corespund prevederilor Legii vânzării de mărfuri nr.134-XIII din 03.06.94.

În fiecare al treilea contract nu este prevăzută responsabilitatea concretă a părților contractante pentru neîndeplinirea clauzelor contractuale, iar în cazurile când această responsabilitate este prevăzută, nu întotdeauna este asumată. Nefiind achitată în termenele prevăzute de contractele încheiate producția livrată firmei "Lexan" (or.Vaslui) în anul 1996 în sumă de 380,5 mii lei, Casei de comerț "Aroma" (or.Moscova) în anul 1997 în sumă de 3,3 mil. lei, precum și serviciile acordate întreprinderii mixte "Euro-Alco" pe parcursul anului 1997 în sumă de 725 mii lei, acestora nu li s-au aplicat sancțiunile stabilite în sumă de, respectiv, 361,5 mii lei, 165,5 mii lei, 1200 mii lei. În majoritatea cazurilor contractele de aprovizionare a întreprinderii sînt încheiate nu direct cu producătorii, ci cu diferiți intermediari, fapt ce duce la majorarea cheltuielilor de producție.

Astfel, în baza contractului de procurare a sticlelor (cu prețul de 0,70 lei pentru o sticlă), încheiat direct cu producătorul - SA "Cristal-Flor" Florești, care prevedea achitățile prin schimb de marfă, AP "Aroma" pe parcursul anului 1997 a procurat prin intermediul unor firme 2,8 mil. sticle fabricate de această societate cu prețul de pînă la 0,79 lei pentru o sticlă.

Încălcîndu-se prevederile Legii privind taxa pe valoarea adăugată nr.264-XIII din 08.11.94 și ale Legii bugetului de stat pe anul 1997, la efectuarea tranzacțiilor de achiziționare a alcoolului de la firma "ITL" (Cipru) și SRL "Megatis" (Moscova), neîntemeiat a fost reflectată la micșorarea datoriilor TVA față de buget suma de 248,3 mii lei (73,8+174,5), ceea ce a dus la diminuarea cu aceeași sumă a impozitelor plătite.

Contrar prevederilor Legii privind impozitul pe beneficiul întreprinderilor nr.1214-XII din 02.12.92 și Regulamentului de bază cu privire la structura cheltuielilor de fabricare și desfacere a producției (lucrărilor, serviciilor), incluse în prețul de cost, și modul de formare a rezultatelor financiare ale întreprinderilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.340 din 02.06.93, în componența cheltuielilor de producție în anii 1996-1997 neîntemeiat au fost incluse diferite cheltuieli în sumă de 1226,8 mii lei, care au dus la diminuarea cu 392,5 mii lei a impozitului pe beneficiu calculat și plătit.

Nerespectîndu-se Decretul Președintelui RM nr.105 din 30.04.92 "Privind măsurile urgente de normalizare a circulației banilor în numerar în RM" și fără a se ține cont de Legile bugetului de stat pe anii 1996, 1997, diferitor agenți economici li s-a livrat producție vinicolă prin achitări în numerar în sumă de 971 mii lei.

Din proprietatea statului, aflată în gestiunea AP "Aroma", cu participarea Ministerului Agriculturii și Alimentației (MAA), Ministerului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat (MPAPS), a fost exclusă, în octombrie 1995, secția de îmbuteliere a coniacurilor cu utilajul respectiv, care a fost transmisă în fondul statutar al Întreprinderii mixte moldo-cipriote "Aroma-Plus" (de la 28.01.97 - cu denumirea "Euro-Alco"). Această întreprindere mixtă a fost creată din inițiativa MAA, prin Hotărîrea Guvernului nr.711 din 23.10.95. În pofida faptului că Hotărîrea Guvernului prevedea drept cofondator din partea moldovenească - Întreprinderea de Stat "Aroma", în procesul de constituire a întreprinderii mixte Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat (fostul ministru C.Ciobanu) i-a înlăturat pe reprezentanții AP "Aroma", asumîndu-și rolul de cofondator al întreprinderii mixte.

N-a fost studiat în modul necesar cofondatorul străin al întreprinderii mixte - compania privată cipriotă "GMV CO LTD", reprezentată de dna I.Ponomariova, care a primit pachetul de control al acțiunilor în întreprinderea mixtă (societate pe acțiuni).

Analizînd materialele de constituire a întreprinderii mixte, s-a stabilit graba și lipsa studiului de fezabilitate al fondării acesteia. Cofondatorul străin al întreprinderii mixte a fost înregistrat în țara de

reședință la 23.02.95 cu fondul statutar în mărime de 1000 lire (2140 USD). Protocolul de intenții privind crearea întreprinderii mixte moldo-cipriote a fost semnat la 30.03.95; Hotărârea Guvernului RM a fost emisă la 23.10.95; adunarea de constituire a avut loc la 07.11.95;

întreprinderea mixtă a fost înregistrată la 14.11.95; licența pentru producerea, păstrarea și comercializarea producției alcoolice a fost eliberată la 27.12.95, iar studiul de fezabilitate privind necesitatea fondării întreprinderii mixte nu s-a efectuat nici pînă în prezent.

Contrar Legii RM cu privire la societățile pe acțiuni nr.847-XII din 03.01.92, estimarea bunurilor materiale a fost efectuată de către firma "NGG-Print" nu la prețurile în vigoare la acel moment pe piața organizată a Republicii Moldova, ci reieșind din prețurile valorii rămase la bilanțul AP "Aroma". Astfel, clădirea secției de îmbuteliere a coniacurilor (dată în exploatare în anul 1975) cu o suprafață de 1147,5 m² a fost estimată cu suma de 23,4 mii lei (20,4 lei pentru un m²).

Luînd în considerație faptul, că documentele de constituire a întreprinderii mixte, semnate de fostul ministru al privatizării dl C.Ciobanu, n-au fost perfectate reieșind din interesele statului, că conducerea AP "Aroma", pe baza proprietății căreia a fost fondată întreprinderea mixtă, este înlăturată de la gestionarea ei, reprezentanții partenerului străin în organele de conducere ale întreprinderii mixte rezolvă toate problemele fără a ține cont de interesele RM.

În unele cazuri reprezentantul statului în societatea economică mixtă, șeful Direcției Generale Viticultură și Vinificație dl Gh.Cozub, profitînd de lipsa împuternicirilor concrete din partea Ministerului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat, a semnat unele documente defavorabile statului. La 22.03.96 dl Gh.Cozub a semnat în numele statului decizia privind introducerea modificărilor în structura capitalului depus de către firma cipriotă "GMV CO LTD" în fondul statutar al întreprinderii mixte. În urma acestor modificări costul utilajului care trebuia să fie depus de firma cipriotă în capitalul statutar al întreprinderii mixte a fost micșorat de la 658,7 mii USD pînă la 267,8 mii USD, iar partea bănească - majorată de la 73,3 mii USD pînă la 464,2 mii USD. Ca urmare, utilajul adus în republică de către firma cipriotă n-a devenit proprietatea întreprinderii mixte, ci a rămas proprietate a firmei cipriote. Mijloacele bănești introduse de firma cipriotă în fondul statutar al întreprinderii mixte în majoritate se restituie pe contul firmei cipriote prin achitarea arendei utilajului.

Pentru urgentarea restituirii banilor pe contul firmei cipriote, la stabilirea arende au fost convenite normele de amortizare mărite de 4 ori.

În scopul reîntoarcerii secției de îmbuteliere a coniacurilor, care face parte din complexul unic al AP "Aroma", conducerea ultimei a propus MPAPS și MAA să vîndă partenerului cipriot baza de producție de pe str.Petricani, amplasată pe un teritoriu aparte, cu condiția eliberării secției de îmbuteliere a coniacurilor de pe teritoriul unic al AP "Aroma".

Pentru realizarea acestei afaceri, din vina directorului Agenției teritoriale Chișinău pentru privatizare a MPAPSdl C.Lozovanu, la 20.07.97 a fost perfectat contractul de vînzare a bazei de producție de pe str.Petricani, care nu prevedea, drept condiție de vînzare a obiectului nominalizat, eliberarea de către întreprinderea mixtă a secției de îmbuteliere a coniacurilor. Firma cipriotă, după efectuarea operațiunilor necesare de legalizare a dreptului de proprietar al bazei de producție de pe str. Petricani, și-a realizat cota-parte de acțiuni din întreprinderea mixtă, eșind din componența ei.

Astfel, datorită iresponsabilității reprezentanților statului (C.Ciobanu, Gh.Cozub, C.Lozovanu) au fost lezate interesele RM ca participant la fondarea întreprinderii mixte, iar AP "Aroma" a rămas și fără secția de îmbuteliere a coniacurilor, și fără baza de producție de pe str.Petricani.

Estimarea bazei de producție de pe str.Petricani a fost efectuată de către reprezentanții AP "Aroma" și ai Agenției teritoriale Chișinău pentru privatizare cu diminuări însemnate ale proprietății de stat, neținîndu-se cont de prețurile reale în vigoare pe piața republicii.

Baza de producție de pe str.Petricani, cu o suprafață totală a clădirilor de 5938 m², stație de transformatoare și linie secundară de cale ferată, a fost vândută la prețul de numai 1,17 mil. lei. În toată perioada de activitate a ÎM "Euro-Alco" Republica Moldova n-a primit dividende de la exploatarea proprietății statului de către această întreprindere.

În februarie 1997 ÎM "Euro-Alco", cu consimțământul reprezentantului statului în întreprindere dl Gh.Cozub, a casat de la bilanț tot utilajul introdus de către partea moldovenească în fondul statutar al ÎM, incluzând neîntemeiat costul lui în componența cheltuielilor ce țin de realizarea producției și diminuând impozitul pe beneficiu.

Reflectarea corectă a acestei operațiuni în evidența contabilă s-a efectuat numai în timpul desfășurării contracontrolului la întreprinderea mixtă de către Curtea de Conturi. În urma lichidării utilajului tehnologic în valoare de 737 mii lei, în componența căruia intrau 21 t de metal uzat, 7 pompe, 11 motoare etc., ÎM "Euro-Alco" n-a înregistrat în evidența contabilă bunuri materiale nici de-un bănuț.

Activitatea de bază a ÎM "Euro-Alco" în toată perioada supusă controlului a fost reprezentarea interesului firmei "Megatis" (Moscova) pe teritoriul republicii. Din numele acestei firme, pe teritoriul vamal al republicii, în regim temporar au fost importate 130,8 mii dal spirt procurat în diferite țări ale lumii. Regimul temporar de import al spirtului în republică în decursul a.1996 (fără TVA și accize) a fost schimbat abia în ianuarie 1998, practic după ce majoritatea spirtului a fost comercializat pe piața republicii.

În urma controlului efectuat s-au depistat și alte încălcări și neajunsuri în activitatea economico-financiară a AP "Aroma", precum și în gestionarea patrimoniului de stat aflat în posesia acesteia, care, împreună cu cele menționate, sînt o consecință a nerespectării de către factorii de decizie (dnii S.Leva, M.Măciucă, A.Moldovan, E.Lupan, V.Căpățină, N.Tarasenco) a legislației și altor acte normative în vigoare; nivelului scăzut de organizare a activității juridice și economico-financiare; necoordonării procesului de încheiere a contractelor cu activitatea de control asupra executării contractelor economice de către persoanele cu funcții de răspundere și serviciile asociației; iresponsabilității reprezentanților administrației de stat din cadrul MPAPS, MAA (C.Ciobanu, Gh.Cozub, C.Lozeranu) privind gestionarea patrimoniului de stat aflat în posesia AP "Aroma".

Curtea de Conturi a RM, ținînd cont de încălcările și lacunele depistate în timpul efectuării controlului, în baza art.25 din Legea privind Curtea de Conturi nr.312-XIII din 08.12.94,

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A cere Ministerului Economiei și Reformelor (dl I.Sturza) și Ministerului Agriculturii și Industriei Prelucrătoare (dl V.Bulgari) să organizeze efectuarea expertizei privind corectitudinea determinării prețurilor mijloacelor fixe ale statului depuse în fondul statutar al ÎM "Euro-Alco" și ale celor comercializate firmei cipriote "GMV CO LTD", precum și să tragă la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare persoanele împuternicite să gestioneze patrimoniul de stat aflat în posesia ÎS "Aroma" (Gh.Cozub, C.Lozeranu) și să retragă licența de estimare, eliberată firmei "NGG-Print".

2. A atrage atenția conducerii AP "Aroma" (dl S.Leva) la calcularea incorectă a impozitelor destinate plății în buget, la cazurile de încheiere a unor contracte cu încălcarea prevederilor Legii vânzării de mărfuri, la neluarea măsurilor necesare pentru încasarea datoriilor debitoare, la încălcarea modului stabilit de achitare în numerar a producției livrate și a cere conducerii AP "Aroma":

2.1. tragerea la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare a persoanelor vinovate de comiterea încălcărilor și lacunelor depistate de control;

2.2. elaborarea și executarea unui plan de măsuri în vederea lichidării tuturor încălcărilor și neajunsurilor depistate pe parcursul controlului;

2.3. luarea măsurilor necesare de reexaminare a contractelor economice, respectînd Legea

vînzării de mărfuri;

2.4. aducerea în conformitate cu Legea cu privire la întreprinderea de stat nr.146-XIII din 16.06.94 a documentelor de constituire a Întreprinderii de Stat "Aroma";

2.5. restabilirea în circuitul întreprinderii a sumelor folosite timp îndelungat de diferiți agenți economici;

2.6. asigurarea ordinii de ținere a evidenței operațiunilor bancare și de casă.

3. A lua act că:

3.1. în timpul efectuării controlului AP "Aroma" a transferat în bugetul statului 350,2 mii lei - impozit pe beneficiul diminuat și 307,8 mii lei - TVA;

3.2. după încheierea controlului (25.02.98-31.03.98) Casa de comerț "Aroma" (Moscova) a achitat datoria în sumă de 3,3 mil. lei.

4. A cere Inspectoratului Fiscal Principal de Stat(dl I.Prisacari):

4.1. efectuarea unui control asupra achitărilor în numerar și luarea la evidență a producției primite de la AP "Aroma" la următoarele întreprinderi: întreprinderile individuale din or.Chișinău "Mihai", "Paraschiv Cristina", "Natașa", "Dumitriu", "Ivanov-Impex", "Suceveanu", "Casporean", "Popa Gheorghe", "Reșetnic Valentina", "Dan Cușnir" Ialoveni, "Venus-Sud" Cahul, Întreprinderea intergospodărească didactică "Project" Florești, Cooperativa "Aist", Firma "Traiana" Chișinău, Firma "Demetra Victoria" Ialoveni, aplicînd sancțiunile prevăzute de legislație după caz;

4.2. exercitarea controlului asupra reflectării în evidența contabilă a TVA la decontările cu bugetul privind spiritul livrat de către SRL "Megatis" or.Moscova (prin intermediul ÎM "Euro-Alco") agenților economici: Compania "Hendrix Enterprises" or.Chișinău, fabricilor de vinuri din orașul Cahul, Cimișlia, Stăuceni.

5. Despre îndeplinirea punctelor 1,2,4 ale prezentei Hotărîri a informa Curtea de Conturi în termen de o lună.

6. Prezenta Hotărîre poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 10 zile de la data primirii.

7. Prezenta Hotărîre se publică în Monitorul Oficial al RM în decurs de 10 zile de la data intrării în vigoare.

**VICEPREȘEDINTELE
CURȚII DE CONTURI
Chișinău, 12 iunie 1998.
Nr. 14.**

Gheorghe Isopescu